

מה הופך אדם כמו קישון לנציג ההומור הישראלי? בשיחה פרטית, ברגעים של גילוי לב, הוא מוכן להודות שזה הכשרון וחוש ההומור שלו. אבל אלה הן הגדרות בלתי מדויקות.

מטרייה בשמש, הקריאה בספרו ה-13 של קישון מוכיחה בפעם ה-13 שכדי להיות נציג ההומור הישראלי צריך להיות גם טכנאי טוב. קישון הוא טכנאי טוב עם הרבה כשרון. הוא אמן המצבים המצחיקים. מצב מצחיק, למשל, הוא מצבו של איש היוצא מהבית עם מטרייה, ונתקל ביום שמש יפה. מצבו הופך להיות יותר מצחיק אם הוא מאבד את המטרייה באחד המקומות בהם הוא מסתובב, נאלץ לרוץ לחפש אותה בגשם השוטף, שהחליף את מקומה של השמש.

ככל שחורים על מצב מגוחך זה, הוא הופך מצחיק יותר. קישון יודע זאת. האיש שלו מוצא את המטרייה בקפה קאפיפורניה. בו ישב. מחזיר אותה הביתה. מסתבר שזאת

תרגום

אנאלפאבית גאון

האדרת (סיפורים טאט נ. ו. גוגול; תרגום מרוסית יצחק שנהר; הוצאת שוקן). אומרים על גוגול שהיה חצי אנאלפאבית. לא ידוע אם זה הועיל לו או הזיק לו. מה שברור הוא שהספרות הרוסית של היום סובלת ממחסור באנאלפאביתים.

לניקולאי ואסילייביץ גוגול לא היו שום כוונות להיות גוגול הגדול. הוא לא רצה למחות נגד המישטר או המציאות של זמנו, ראשית המאה שעברה, ולא הבין כלל מדוע הצנוורה של הצאר אוסרת את יצירותיו ומדוע מורדים שונים מקרשים אותן. כל מה שהוא התכוון לעשות היה לתאר את מה שראה, איך שראה.

הוא רצה לעבוד כמרצה באוניברסיטה, אלא שלא היתה לו די השכלה לשם כך. הוא עבד קצת במשרד הפנים, קצת בהוראה ובניתיים כתב. יצירתו הראשונה התקבלה ללא שום התלהבות. הוא עבר בכל החי נוריות בהן הוצגה למכירה, קנה את כל הספרים ושרף אותם. עשרים שנה לאחר מכן הוא עשה את אותו הדבר לחלק השני של הפפושות המתות, אחת היצירות הגדולות בספרות הרוסית. עשרה ימים לאחר מעשה השרפה השני, הוא נפטר.

רוח מטיילת בלידה, ביצירותיו של גוגול יש עירוב של מיסטיציזם והסתכלות במציאות. את המציאות של זמנו הוא יותר מספר מאשר כותב. סיפוריו מלאים הערות בנינים, אסוציאציות שלא מן העניין, סיפורי משנה שאין שום יחס בין חשיבותם לאורכם, ומלים המשמשות במקום תנועות ידיים ופנים.

השלב של סיפור האדרת נלקח ממעשה שאירע. גוגול השתמש במעשה האמיתי, שינה אותו קצת, הוסיף לו קצת, והפך אותו לאחת מיצירות הפאר שלו. זהו סיפור על איש קטן, מצחיק, שידע לעשות רק דבר אחד בחיים: להעתיק אותיות. הוא עבד במשך היום בתור מעתיק במשרד, ובשעות הפנאי שלו, בערבים, ישב בביתו, והמשיך להעתיק להנאתו.

שאיפתו היחידה של האיש היתה לקנות לעצמו אדרת. במשך שנים הוא אסף פרוטה לפרוטה, קינץ באוכל, באור הנר בבית, בתיקון הנעליים והבגדים, עד שלבסוף נאסף סך הסכום הדרוש. הוא קנה לעצמו אדרת. בליל הקנייה התנפלו עליו שודדים וגנבו ממנו את הקנייה החדשה.

הוא ניסה לפנות למשטרה, למפקחים, לרשויות השונות, איש לא התעניין בו ובגניבה שלו. אחרי הרבה מאוד ריצות ופניות ובקשות הוא חלה ומת. לסיפור ריאלי זה הוסיף גוגול תוספת מיסטית מוזרה. הוא המשיך וסיפר על רוחו של המת, שהיתה מטילת בלילות ונובת מקצינים, מפקחים, ואנשי רשויות שונים את אדרותיהם.

החוטם הנורד, היסודות הפנטסטיים אצל גוגול מעורבים ביסודות הגרוטסקיים. ההומור החריף והגאוני שלו, הפך את יצירותיו לסאטירות חריפות על הביורוקרטיה. ההומור שלו מכוסס בדרך כלל על אסר ציאיציות של הקסנה. האנשים מוכירים לו בעלי חיים, בעלי החיים מוכירים לו אברים, האברים מוכירים לו חפצים, וכן הלאה.

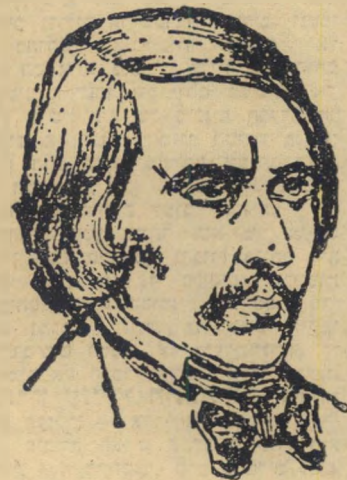
סיפור החוטם, למשל, מספר על אדם ש איבד את חוטמו. הוא קם בוקר אחד ומוצא שחוטמו איננו. הוא יוצא מביתו מיואש ומרוגז, ולפתע בשער אחד הבתים: נחרחש לעיניו חזיון אין פשר לו: לפני השער נעצרה מרכבה. דלתותיה נפתחו, וארון לבוש מדים יצא משם בכפוף ועלה במרוצה במדרגות. ומה גדלה חרדתו של קובאליב, יחד עם פליאתו, כהכירו כי אין זה אלא — החוטם של עצמו.

התברר שהחוטם הזה היה יועץ-מדינה, ומובן שקשה היה לשכנע אותו לחזור אל מקומו הנכון.

מקור

איך להבין את קישון

שמיניות באוויר (הומורסקות מאת אפריים קישון; ציורים בידי דוש; הוצאת ספרים נ. סברסקי). כל מה שאפשר להגיד על אפריים קישון כבר נאמר. ידוע עליו שהוא המציא את ההומור הישראלי, את ה"בייביסט", את הפקיד העברי, את גמזו, את אחד האמשים הללו, ואת אשתו הקטנה. אומרים שהוא המציא גם את ההונגריה ואת ההומור, אבל זוהי סתם השמעה.

גוגול

אותה אדרת בשינוי הצמרת

אינה המטרייה הנכונה. הנכונה כבר הוחזרה עליידי מישהו אחר. הוא יוצא מהבית כדי להחזיר את המטרייה הבלתי-נכונה. הוא לוקח את הנכונה, כדי להגן על עצמו מפני הגשם. בחוץ זורחת השמש.

הוא נכנס לבית-קפה כדי לשתות משהו. שוכח שם את שתי המטריות. מגיע לקפה לפורניה. מבחין באבידה חוזר לבית הקפה. בגשם שוטף כמובן. לוקח משם מטרייה אחת. עובר במקום אחר. מוצא את שתי המטריות הקודמות. הולך לקאפיפורניה תחת שמש זורחת, עם שלוש מטריות ביד. זה עוד נמשך ונמשך, גם לאחר שהפרינציפ כבר ברור לגמרי.

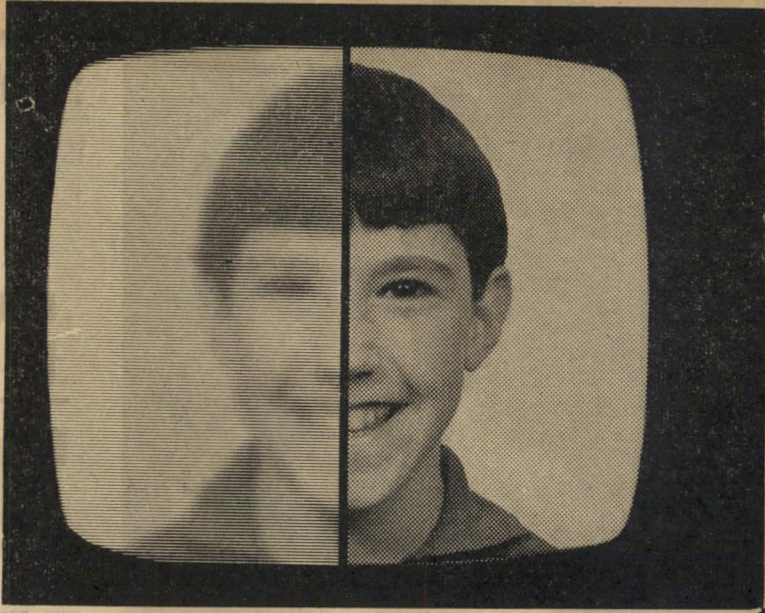
פ-כ בג'ונגל, החזרה על הדברים הר"פכת אותם מוגזמים. ככל שהם מוגזמים יותר כך הם מצחיקים יותר. ואם נוסף לכך הם גם יודעים ומוכרים לקורא, הם מעוררים בו את השמחה של ההיכרות, ולכן הם יותר מצחיקים.

זוג המתכונן לצאת למסיבה הוא דבר השייך לכל החיי משפחתי. ההחיי הזה הופך יותר משפחתי ואינטימי כשהאשה מתלבשת הרבה זמן והבעל מחכה ומתעצבן. ככל שזמן ההתלבשות שלה ארוך יותר כך הזכר רונות והדמיון של הקורא מתעוררים יותר. קישון נותן לה להתלבש עד אין סוף.

הוא יודע איך להביא עד לקצה הגיון מצבים בחיי המדיני והחברתי. הוא נותן לפועל מתברגן לשלוח את העזרת שלו לצעור במקומו במצעד האחד במאי. הוא מטיס חבר-כנסת מחופשה בג'ונגל אפריקאי להצבעה חשובה על: "חוק כנוביץ מורחב לאיסור מסך העשן בחיים הציבוריים ב"ארץ". הוא מנפת עד אבטורד את המשלחות המנופחות של ישראל לוועידות בינלאומיות.

הוא יודע לצרף ציורופים בעלי משמעות בולטת וברורה. כמו: "בטרם פחות הלידה", "יצאה מטחח המסים", או "להיגמל מדו-חיים". בכל אחד מהציורופים הללו מצפה הקורא למילה אחרת במקום זו המופיעה בציורוף. הציפייה גורמת לכך שהמילה ה"אחרת, זו שלא הובאה, תיתן את משמעותה למילה המובאת. הפער בין המשמעות למילה יוצר הפתעה מצחיקה.

מי שדברים אלה אינם מצחיקים אותו, צריך להכיר בעובדה שאין הוא מבין את קישון ואת יסודות ההומור.

ההבדל הבדול

אוטווקס מצטיין בנתונים הבלעדיים הבאים:

1. אחריות לשנה שלמה כולל שירות, חלקים, מנורות ושפופרת התמונה.
2. מעבדות מנוהלות בידי מומחים. כל מכשיר עובר בדיקה קפדנית ונסייון הפעלה לפני מסירתו ללקוח.
3. "עין בקרח" (Magic Eye) המבטיחה כיוון מצויין אל התחנה המבוקשת.
4. לאוטווקס תא-פוטו Photo Resistor המווסת אוטומטית את בהירות התמונה, בהתאם לשנויים בתאורת החדר.
5. מנורה אחורית דולקת השומרת מפני עייפות העין, מבטיחה ראייה טובה ומונעת את הנווד בין החשכה בחדר לבין ההקרנה על המסך.

אוטווקס TV Autovox

סוכנות בלעדית בישראל:
חברה להנדסה חקלאית לישראל בע"מ, חיפה, תל-אביב
מפיצים בלעדיים:
חברת ווקסמוביל בע"מ, רח' הנמל 48, טל. 61477, חיפה

הסרט המגנטי המשובח לטייפרקורדר של המפעל האמריקאי הידוע

Scotch BRAND recording tape

הסרט היציב בתנאי אקלים הקשים ביותר

המפיצים: רדיו צליל

רח' טשורניחובסקי 29, ת"א, טל. 623048

להשיג בחנויות המובחרות למכשירי רדיו